

1.

Jag är missnöjd, riktigt olycklig, min sinnesfri-
het flyktat. Redan i våras, när jag tog Student-
examen hade jag dylika anfäll. „Skrifningarna” be-
kräade mig, de ägde ett innehåll, de gäfro mig ly-
ran eller lät mig vänta — men tentamin! Ack,
dessa spållena, förförhja repeterande af de två största
delen världens kunskaper man inhämtat på skola-
bänken — det gjorde mig förtviflad, sjuk till både kropp
och själ. Ty hvilken nytta ägde dessa kunskaper i
sig själfva? Sakerligen icke ^{någon} stor, ty deras hufvud-
uppgift hade ju varit att utbilda vårt förstånd, så
som oss förklarats af samma lärare, hvilka nu un-
der tentamenstiden tyktes finna ett synnerligt nöje
i att plåga sina förnuftslösa med latlåtar... Och se-
dan, när man lyckligen undsluppit tentaminens blind-

skär, denna lögliga studentkamen, där man löper på universitetet uppträdd i den obekrämaste af alla dräkter för förhöret ännu mera formella än de nyas genomgångna! O, jag utropade många gånger ut djupet af mitt hjärta: hur till ämt detta! För att ^{robust} stå i akademins lugna hamn, för att ~~blå~~ värdigt beträda kunskapens härliga tempel...

Oftan jag glömde dessa småsaker, när den hvita ån så väl satt på mitt hufvud. Och jag tog skadan igen i somras. Ack, hvad jag då njöt af lifet, ströfvande genom skog och mark! ^{En} Lyssnade jag till talltrasten som sjöng sin eunderbara vis i furans topp, ^{än} ~~lät jag mitt öga fängas af de omöjliga kontrasterne af ljus och skugga~~ ^{lät jag mitt öga fängas af björkskogens ljus} ~~och~~ ^{i doftande björkskog} ~~skuggor~~. Om aftonen, när solen sjönk ned bak fjärran skogar, satt jag på kullen ^(vid ästrandens) och drömde bort mig i stilla ~~tröst~~ melankoli. Småningom blekade himlalanden i vestet och natten föll på. Då kunde det hända att en näktergal förrade sig i trädgården och drällade trolska melodier i nattens tysta dunkel. Och jag satt och lyssnade vid öppet fönster...

De äro förli, detta lilla dygn. Bliis jag någonsin mer så lycklig?

Nu är jag det förvisso ej. Som jag sade, jag är
 missnöjd — missnöjd med mig själf och världen. Det
 som förr tyckte mig, intresserar mig ej mer. Kandidat-
 graden som föreföll mig så lockande, tänkes jag på med
 likgiltighet. Det är det odrägliga latinets fel. Kon-
 för skulle jag också väja det som approbatur-äm-
 ne? Jag ordar ej med Nipperdey's Cornelius, och
 jag har ingen lust att veta, hur romarna ställde
 upp sig, när de skulle leverera batalj. Ej hålles
 de moderna språkens studium som jag öfver aut
 annat älskade i skolan uppväcker vidare någon
 entusiasmen hos mig. Och psykologin och estetikern!
 Det som roade mig där stod det omint att läsa om,
 och det öfriga tyckes mig så sväfvande — än snig-
 fattligt, än barnsligt. ... Jag får ej fatta på något som
 skulle tillfredsställa mig, något verkligt, något
 snittrikt. Allt förefaller så tomt och innehålls-
 löst som ett fältande i luften.

Och dock vet jag ej, hvarför jag skall tyckas
 där. När jag ser minna kamraters glada ansikten
 skäms jag för mig själf. Jag försöker antaga en

leende min och talar med lufsvärd om min studie.
 Jag är ju ett "hustufvud". - Ty jag fruktar
 att jag är på något vis misslyckad, men jag vill ej,
 att någon skall misstänka det. Ellet hvarför är jag
 icke som de andra? Hvarför ~~har~~ undflyt jag deras mun-
 tra samkväm? Hvarför känner jag mig alltid barn-
 shj och blyg i många ~~professors~~ ^(rika professor) studenters
 sällskap? Hvarför kan jag ej som de ~~fetta~~ och otränga
 prata om alla världens saker?

Men kanske finnes det dem som likna mig.

2.

Jag tvingas att krästa blicken framåt.

Jag föreställer mig själf som lagerkrönt oragiste. Alla
 skrifningar äro förda, alla stammar undanstökade, äter
 slår jag öga mot öga med denna gyllene frihet som jag
 redan en gång ^{dragg} tillsammans med lyran. Som en tillbedjans-
 värd gudinna vinker hon åt mig med handen, men ^{när} jag
 bröder närmare för att fatta tag i henne, glider hon un-
 dan och förflyktar i etern som Juno för Aeneas' om-
 famning. Du bepräade, du mångbesjunga frihet, är du

du blott en fager vith, har du intet verkligt att bjuda
 på? Se, lagerkransen hvilat på min panna, är jag ej nu
 värdig att höra din lifliga stämma? O, säg mig, hvad skall
 jag göra? ... Nej, dina läppar förbli slutna, med tystnad
 svarar du ~~du~~ min klagan. Och, hvad väntas mig då, om
 jag är magister eller student eller doktor! Om jag beträ-
 der pommaren eller ej, står ju alltid ätles den frågan
 på hvad sätt kan jag bli en nytting? Hur skall jag
 begagna min frihet?

O, detta djupa kraf i hela min varelse att vara till
 gagn, till verkligt, omedelbart gagn för minn medmänn-
 niskor! Där är i mitt bröst som en böljande ocean,
 som vill ut att öfversvämma världen. ^{Och} Men dess int-
 ten skulle vara vederkännande och gott och skänka
 lif, hurthist det ^{komme} ... Ja, det skulle så vara —
 dock hur finns dess kär? Hur är det godt? ...

Således skulle jag bli professor. Jag skulle lära
 andra det som de ej veta, jag skulle skänka nya, origi-
 nella tankar, jag skulle bli skald, min fantasi skulle
 framtröffa tvisande bilder, och jag skulle beskrifva dem
 i formfulländade dikter. Jag skulle bli målare, musi-

ker, jag skulle höja människornas skönhetssinne och ber-
 tända aldrig anade vägar inom konstens rike... Jag
 skulle blifva ärad, äktad, vidtberömd och rik! Och jag
 skulle gifta mig och lefva lyckligt och uppföstra mina
 barn till goda människor... Hårbjör framtidssyge!

— Nej, tusen gånger nej!

Den svaga rösten i mitt inre kriskar:

Och med aut detta — närval, hvad godt hade du
 utträttat?

Har du tjänat Sanningen eller har du tjänat dig
 själf? Är det sanning att proppe hufvudet fullt med
 lärdomar? Är det sanning att locka en människa in
 i fantasins föttrollade rosenängar? Är det sanning
 att väcka människors smek för lyx och prakt, att ströf-
 va efter rikedom, efter ära? Är det sanning att älska
 och tagna sig hustrur och uppföstra barn?...

Hvarför föddes jag med denna oroliga, fräjsande,
 trisflande själ — med denna obestämda längtan? O min
 Gud, vill du ej skänka mig ljus i detta mörker? Eller
 hvi lät du mig födas?

Jag skall fråga människorna, jag skall se hvad de utträtta — först min kamrater, sedan de äldre...

Hvad svara de förra?

De flesta skratta. „Vi läsa på graden.“ Och sedan?
„Åh, icke tänka vi så långt! Kommer tis, kommer
röd“... En skall bli skald. Han hiller som bäst på med
ett diktverk. Hans ögon glänser af tillförsikt, när han
ser ned på en vanlig dödlig. Hans ästundan är att vin-
na rykte... En annan skall bli präst. Han smiler
så vänligt och oförseende, när han talar med en lekman,
han röker sin cigarett helt fundersam, han skall
få Guds rike. Han drömmet om ett stort pastorat
och en liten prostium... En tredje skall bli läkare.
Han betraktar en allvarsamt och trycker hårdt ens hand,
när han hälsar. Han öfver att styra och ställa och ge
goda råd och ha fullt upp med penningar. Han tänker
upproppa sig för medicinien och lefa som ungefär... En
fjärde skall bli journalist — ja, han är det redan. Han
är anställd för utrikesafdelningen vid en större tidning med
jag vet icke hur mycket per månad i lön. Han har alltså
förfärligt bråttom och är ständigt i penningknipa. Han

ärnar också taga graden, ty "utan hallet magister-titel
är ju en tidningsman ingenting." Han drömmer om redak-
törsky och politiska reformer... Och så vidare.

Och hvad som de äldre?

De söka, mer eller mindre, gynnade af lyckan, rea-
lisera det de drömt som unga, och deras drömmar hafva
varit nästan desamma som min kompisars äro-kan-
ske ända med hvarjehande tillsatser. Den ene är veten-
sapsman. Han står bönder rättel och grodd för att se
hvar lifvet sitter, eller dränker han sig i ett huf af nob-
lor och x och y: x och formel och triangel för att glömma
att han en gång som ung försmädde en hängifven kärlek.
... Den andre är tjänsteman. Han skulle vilja gifta sig, men
hans inkomster tillåta det icke ännu. Emellertid, blott han
får en mera inbringande befattning... Den tredje har tri-
lat och knogat i tiotal år och äger nu en välfylld kastor-
kista. Han slår sig i ro för att njuta af lifvet, men ty-
värr tillåter hans kropp det icke: dess alla funktioner är
ro i dag, och han måste trösta sig med vissheten
aft blifva välsignad efter döden på grund af den storartade
donation som hans testamente innehåller... Den fjärde litar
lifvets bildningar passera som bilder i ett tittschäp, han

äses dem med litigillighet, han sköter sitt arbete ^{en} en
automat, han lefver och vegeterar. Men någon gång
vaknar hans intresse...

Men det finnes andra människor, sådana som
jag nästan afundas, de som — älska! De sträfa, de
strida för en ^{Ljusbild} ~~älska~~ make, för jollrande, oskyldiga
barn, för orkeslösa föräldrar. De kämpa med mod och
med lust och de tro på sin seger; falla de stundom i
triflan, sträva omhulda dem kärleksfulla armar...
de äro de lyckligaste...

Vet jag nu, hvad lifet är, hur det goda finns?
Nej, långt därifrån. Jag är om möjligt ännu mera ned-
slagen, ty har jag ² ¹ varseblifvit en talande omständighet.

Alla, såväl unga som gamla, hafva ett mål, ett
hvitket de sträfa — medvetet eller ej. Och det är iden-
tiskt som håller dem uppe, leder dem, hjälper dem fram-
åt — och jag har intet iscal. Om jag kunde kupa
denne längtan efter det vändiga, om jag kunde ned-
tysta den sorgens stämman i mitt inre, O, då skulle
jag som de söka mig ett mål och trösta mig och vara
lycklig! Men nu, men nu — jag står som på branten af

en afgrund, det svindlar för mina ögon, djupet lockar mig, drager mig magnetiskt till sig — skall jag ställa utför?

Ack, hur ofta känner jag mig så öfvergifven, så för-
kvifflat hjälplös?

4.

Jag farar för mig själf. Någon sade mig här om dagen: „när människan förnekar sin Skapare, då känner hon sig tvettlös och öfvergifven.“ Skulle då detta vara fallet med mig? Att jag då en gudsförnekare, en förbannad varelse? Har jag bortkastat min barnatro och rikt in på villospår? I sanning, jag är djörf! Jag knutar öfver lifvet, Guds kärleks gåfva, jag är missnöjd och fördrande. Jag, en syndig varelse, ett slottskorn vägar beta mig upp emot det bestående, emot världsoordningen som Gud har skapat. Att jag den som kunde förbättra, har jag rätt att önska mig lyckligare lott än andra? O jag höjmodiga ut-
ling, hvad tänker jag på!...

Men! — har jag skapat mig själf? Han som gaf

mig lifet, gjorde icke just Han mig sådan jag är?
 Är det jag som ^{är} skulden till min belägenhet? Är
 det jag som lät mig att tänka? Nej, Gud som skapade
 mig, gaf mig ^{och} tanken, om jag är på orätt väg, är
 det Han som ledt mig dit... Och dock säger mig min
 känsla att jag handlar rätt, om än förståndet stäm-
 plar mig som norr. Tjuf om Gud gjort världen och
 människan, hvad annat kunna vi ~~vi~~ människas
 då ha till uppgift än ett lif efter Hans vilja?
 Och som det emellertid tyckes mig att män-
 niskorna icke g^ötfäna Gud utan sig själva, frifs-
 lar jag på att de veta Hans vilja. Ligger det då
 något ondt däri att jag söker Hans vilja och
 icke antager att världen redan äger den? Genom
 dessa slutkoninger bliv jag helt trost^{gång}, för ^{samt} samman
 Gud framstår för mig i ett nytt ljus — den oändli-
 ga godhetens. Han vill att jag skall känna Honom,
 älska Honom, därför har Han satt mig hit för att
 jag må söka och finna Honom. Min själ har ju
 kommit från Honom — skulle den icke länga tillba-
 ka till sitt upphof?

Är tvifvel!

Jag intillade mig en stor dumhet, då jag trodde att min själ kommit från Gud. Att jag född af Gud, jag, store syndare? Hvarra icke min föräldrar födt mig; och är ej min själ en del af deras själar eller också skapad af Gud att motsvara den kropp de alstrade? Så lär ju religionen. Med dem hafva vi alla fallit i synd, med honom skubbe vi förgåtts, om ej Gud i sin barmhärtighet skickat oss sin ende son till frälsning. Han har ju redan skänkt oss det eviga lifvet, skänkt sig själf — blott jag tror detta, blif jag salig. Hvarthen behöfs alltså mitt grubbleri, mitt sökande? Det är ju färdigt att grubbla i gudomliga ting: vi skola tro, så äro vi lyckliga. Hvarst kommer en syndare med att spekulera? Männen till Gud?... Alltså, med alla funderingar, jag tror, jag tror att jag af mig själf är intet, att Jesus har frälst mig från synd och nöd och att jag, fast en fallen varelse såsom barn af Adam, på min tro skall kunna slippa in i hans paradis...

Ha, nu har jag åter blottat ned i afgrunden!
 Lifvet, lifvet! Hvarför skall jag lifva? Jag tror ju,
 för jag icke dö och komma till dig, Herre? Hvarför
 skall jag pinas här så länge? Är det ett straff för
 min synd? Men har ej du förlut dem? Jag tror
 ju det — hur för jag ej så befrielse? Hvarför vill du
 bringa mig att arbeta och lida och föda mig på
 denna utslä, syndiga jord i stället för att ta mig
 upp till dig? Alla de som icke tro göra det tills
 de finna tron, hvad nytta har jag af detta lif?
 Jag älskar icke detta lifvet, jag älskar dig, Jesus.
 Fräls mig! Låt mig dö!...

Ha, jag häder ju! En människa skall icke önska
 sig döden, det är synd. Hennes timme står, då Gud
 kallar henne, till dess må hon lifva. Därför vill jag
 icke längta efter döden, ty jag farsar för synden,
 jag har ingen lust efter den. Det är en följd af tron
 den som tror, älskar ej det onda. Gärningarna i sig
 själva äro ~~de~~ världelösa, syndar jag eller syndar jag ej,
 det är Gud fullkomligt likgiltigt, allt är beroende af
 och tron gör att jag ej älskar ~~synden~~ ^(i världen).
 Detta förklarar också det onda. Människorna
<sup>(och fastän de till följd af sin tro hata synden. Men de vilja all-
 synda, fast de tro,)</sup> ~~och~~ ^{det} är deras evn. Gud har ej en-

seende till personen. Han ser blott på tron. Den som tror, får evigt lif. Det är min ensak att jag söker afhjälpa mig från synd. Det är ej det som frälsar mig. Det är endast min tro.

Se, nu förstår jag lifvet. Jag bör gå som alla andra människor. Jag bör läsa mig till majestet, få tjänst, gifta mig, uppföstra barn och vara en nyttig medborgare i samhället. Det är det rätta, ty handlingarna frälta mig ej, blott tron. Och kan jag icke tro af alla krafter, hvad jag än i öfrigt utträtt? Icke behöfver jag särskildt tjäna Gud mer än en gång i veckan, då jag om söndagen går i kyrkan. De andra del ängerna skall jag tänka på mig själf, och efter Gud så velat, är också detta på sätt och vis en gudstjänst. Gud är den som härskar öfver allt. Utan Hans tillåtelse sker intet. Det som Gud tillåter, är väl rätt. Jag är en dumme som i jämbredd med Konon. Skall jag blanda Hans verk?

Slutet hämsket lugn mig intager! Det är som om jag vore förtroflad men som om jag icke finge fatta afseende därvid. Jag är som delad i två personer.

Den ena ropar med skriande klagen: lifet är en komedi! Den andra svarar med stränghet: nej, du får ej tala om det...

Mitt förstånd säger: var klok, lef och trö som vilt!
Lev.

Förnuftet talar: hörsakta dig själf, handla som ditt samvete befäller, d.ä. tillsvidare: sök!

Känslan kvicker: sanningen kan ej basera sig på motsägelser, lev måste vara harmonisk och göra människan lycklig.

6.

Nej; jag ämnar ej längre vara en slaf af förståndet. Utan fruktan vill jag följa min känslas ingiffrer, fritt och opartiskt vill jag med förnuftet granska det som man lärt mig att tro.

1. Guds frälsnighet är ett mysterium som förnuftet hvarken kan godkänna eller förkasta. Ty om det än låter otroligt att en person kan innefatta tre personer eller hypostas, ligger däri ändå ingen omöjlighet, då ju gud är gud och jag antfår liten att fatta hans

väsen, vare sig det är ett eller tre. Den frågan lämnas
när jag öppnar.

2. Gud är fullkomlig... Sannas punkt tal under
sökning. Den som är fullkomlig, behöfver intet, är
stundt intet utom sig själf, då ju intet annat kan
vara fullkomligt, och han väl icke kan känna sig drä-
gen till det ofullkomliga. In Gud emellertid skapat världen,
den, var Han endera icke nöjd med sig själf eller
också var Han fäfang, lyften att se den egen makt—
i båda fallen ofullkomlig... Fullkomligheten innebar
allmakt, och Gud är god och vill ej det onda. Men
det onda finnes. Därför är Gud endera ej allomäktig,
eller också icke god.

3. Gud är god och kärleksfull. Hvarför tillåter Han
då det onda? Är det bevis på kärlek att skapa befun-
de varelser för att se dem lida? Ty Han är ju allvis
och visste på förhand hur det skulle gå. ^{Han var} ~~den~~ ~~allvis~~, ~~vare~~ ^{Han} ~~icke~~ ^{kärleksfull}.
~~att~~ ~~att~~ ~~Hans~~ ~~synd~~ ~~komma~~ i ~~medelst~~.

4. Gud är rättvis. Är det rättvis att låta alla
människor (hvilka ju icke begär att blifva födda) lida för
en andas synd skull? Och om det är rättvis, så är

det icke kärleksfullt. — Att det rättvist att mördas, ren som på sin dödsbädd hvilst några ord af ängel och för skall fröjdas i paradiset vid sidan af den som offrat sitt lif för sine medmänniskor? Om det är kärleksfullt, så är det ej rättvist. — Att det rättvist att skapa några orrelser till evig pen i helvetet, näml. dem som icke för? Nej, det är hurken rättvist eller kärleksfullt, det är helt enkelt grymt. — Invänder man nu att människan har sin fria vilja, somst jag må så vara, men hon som föddes för någon är seden, har ej skapat det onda ej håller sin fria vilja. Kan hon då ställas till ansvar?

5. Gud skapade människan, människan föll, men i sin oändliga kärlek blef gud människa, tog på sig alla hennes synder och dog på korset för den; så var allt förfonadt, och den som föd, blis frälst... Här äro en massa omständigheter att närmare granska. Eftersom det onda icke på annat sätt kunde öfvervinnas, var det verkligen både kärleksfullt och ickert gjort af gud att blifva människa, men då å andra sidan det onda icke är öfvervunnet (såsom faktiskt existerande),

förefaller det som om Gud spelat en komedi med sig själv. Ty då Han ej ens utträtt så mycket, att alla människors åttminstone efter döden om ej förr skulle befrias från det onda, från lidandet, utan denna befrielse blott träffar dem som tro, blis det i själva verket människan själf som öppnar himmelrikets portar. Hvad var nu Guds martyrdöd? Han försonade sig med sig själf, svarar man. Han bragte det blodiga offret. — Javist, det står i Hans makt att leka kurragömma med sig själf och att uppföra bloddrypande skidospel till sin egen höga förlustelse.

7.

Anklagar mig min samvete, eller kanske känner jag motvilja, när jag talar illa om dogmerna? Säkert är att ju mer jag tänker på dem, dess mindre begriper jag, och dess svagare blis min tro. Sèche underligt, att vi varnas för att forska i de gudomliga mysterierna!

Kanhända skulle jag lyssna till den vänliga församlingens och vända om, vore jag icke redan så långt kommen, att lusten att förtratta på egen hand skänkte

onj både mod och krafter. Denna religion har bedragit mig — åtminstone i den form jag känner den. Med alla sina dogmer och bestämmelser har den ej lärt mig hvad lifvet är, hur jag skall förstå det, och därför må den fara. Kanske finnes jag sanningen i en annan religion, kanske finnes jag den höjd öfver alla religioner.

Jag sanningen söker jag, om jag också afsäger mig all gemenskap med dogmet. Konstitueras denna religionen, då är jag irreligiös. Men om sanningen är det samma som Gud — och hvad annat kan den vara? — då må man ej kalla mig ogudsaktig!

Nu vänder jag mig till vetenskapen.

8.

Hvilken skilnad! Från tropikerna slungas jag till nordpolen. Religionen var utan förstånd, den föraktade vetandet, känslan fick där sitta som domare. Vetenskapen är kall som is, den ignorerar religionen, förståndet är dess gudinna. Religionen var lik en hysterisk kvinna, vetenskapen är lugn och

Stolt som en man den där är medveten om sin
makt. Tillsvidare känner jag mig förtjust. Från
en atmosfär af tvifvel och oro har jag trätt ut i
den friska, upplifvande luften. Där framställes
dåliga problem som axiomer, här finnes hvar-
ken det ena eller det andra, här grunder man
sig på fakta, här vet man det man inhämtar.
Hur märkvärdigt vidgas ej ens syn på tingen,
hur odlas ej ens skarpsinnighet! Man lär sig skil-
ja mellan sant och falsket, man lär sig bedöma,
kritisera och förkasta eller antaga. De heta käft-
slorna afkyllas som af svalkande aftonvinder, in-
gen upptrusning, intet missnöje, ingen förtreflan.
Ingen ropar: tro eller du vardes fördömd! man smä-
ler: så och så är det — här finnes ej rum för tro,
ej heller för tvifvel... jag börjar med anatomi.

Hvilken underbar byggnad är icke männishokrop-
pen! Hur fast och hur spänstig förefaller den oss icke;
och dock är den en samling af oräkneliga, mikrosko-
piska celler som befinna sig i den mest märkvä-
rdiga harmoni — stannarhigen ett mönster för en re-

publik där alla lefra för hvarandra och för det hela.
 Ja, där höra icke alla undersåtar ^{ens} till samma nation.
 Den ena räknar sig till ett folk, den andra till ett an-
 nat, men där är icke endast en passiv fred emel-
 lan dem, de räcka hvarandra öfver en hjälpsam
 hand, och detta icke stundom utan alltså, de uppgå
 i kärlek till hvarandra, deras vilspråk är: utan
 dig är jag intet. Jag är en droppe i det omätliga
 flodrike, där hjärtat är konung, och du en gnista
 i det telegrafiska land ~~den~~ som styres af hjärnan,
 men säkerligen skulle jag somna bort och torka ut,
 om ej du städte sporrade mig till verksamhet genom
 ditt lifliga lynne. Så talar blodcellen, och så talar de
 alla. Hvad vore allt det mjuka, det fylliga, det
 lefvande i kroppen utan den sinnrika mekanismen
 i benbyggnaden som upprätthåller och gifvet stadga?
 En massa, oförmögen af rörelse, klumpig, liflös. Och
 hvad är den oumbärliga benbyggnaden i och för sig? Ett
 afsträckt skelett, en bild af döden. Och hela krop-
 pen, vaktadt sin ståtliga hållning, sina spänstiga
 muskler, sina sprittande nerver, vore genast ett lik,

om blodet skulle stanna i sin brusande framfart och lungornas upphöra att andas. Och hjärtat, den stora pumpen, skulle icke länge orka arbeta utan respirationens vänliga påtryck och utan den vätska att pumpa in och ut som näringsystemet bildar. Och hvad vore detta utan det näämne som af det samma omvandlas till lifande materia? Och hvad skulle man göra af allt det obrukbara slagg som blifver öfver, om ej körtelsystemet finnes med dess exkretionsförrättningar? ... I sanning underbar är denna invecklade organism där den minsta molekylen har sin anordnade plats och där ingen enda detalj kan umbäras och ej den ringaste cell förstöras utan att förorsaka lidande åt det hela. Ty lifet sitter ej här eller där i denna storartade mekanism, dess jämningsprocess försiggår samtidigt öfver allt i en omärklig, rytmisk takt...

Dessa studier intressera. Ännu har jag visserligen icke klart för mig hvad lifet ^{är}, ty att jag behöfver för för att existera har jag annat ~~så~~ för länge sedan, men jag hoppas snart komma till en riktig uppfattning af lifets mysterium.

9.

Jag måste tillstå att min förtjusning aftager. Jag har nu läst en massa böcker öfver olika ämnen — fysio-
logi, empirisk psykologi och sociologi till en början för att
förtratta med studiet af människan, sedan fysik och
astronomi och zoologi för att få en inblick i den öfriga
naturen och sist geologi och historia för att sammanfatta
det föregående — men tanningen att säga, om jag ^{kan}
^{är en räkningsu-} ~~lämnar~~ ~~det väsentliga~~ från den många detaljer jag
gått igenom, blir den rena behållningen icke stor och
åtminstone har den icke gifvit mig ett tillfredsstäl-
le svar på den enda fråga jag vågat uppställa, nämligen
hvad livet är.